

Sygn. akt VU 1513/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o emeryturę

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 października 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1513/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 października 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy H. K. ponownie prawa do emerytury na podstawie art. 114 w zw. z art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji złożonym w dniu 7 listopada 2013 roku H. K. wniósł o przyznanie emerytury podnosząc, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych w okresie od dnia 22 grudnia 1977 roku do 5 października 1997 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca H. K., urodzony w dniu (...), wystąpił po raz pierwszy z wnioskiem o emeryturę w dniu 24 listopada 2011r. Wniosek ten został rozpoznany odmownie decyzją z dnia 9 marca 2012r., wobec nie zaliczenia przez organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 22 grudnia 1997r. do dnia 5 października 1997r.

(dowód: wniosek o emeryturę z 24.11.2011r. – k. 1-4 akt ZUS, decyzja z dnia 9 marca 2012r. – k. 127 akt ZUS)

Wnioskodawca H. K. w dniu 15 października 2013 roku złożył kolejny wniosek o przyznanie emerytury. Do wniosku nie załączył nowych dowodów.

(dowód: wnioski o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 10 miesięcy i 18 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach jakiegokolwiek okresu zatrudnienia.

(dowód: decyzja z dnia 9 marca 2012 roku - k.127 w aktach ZUS)

W okresie od 21 grudnia 1977 roku do 15 kwietnia 1994 roku H. K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Kombinacie Rolniczo- (...) w N.. Przez pierwszy okres do 31 grudnia 1979r. wnioskodawca był zatrudniony na Oddziale Ubojni oraz Masarni na stanowisku robotnika pomocniczego. Następnie od 1 stycznia 1980r. wnioskodawca zajmował stanowisko pomocnika masarza, a od 2 maja 1984r. do końca zatrudnienia stanowisko masarza na Oddziale Masarni.

Wnioskodawca otrzymywał dodatek za szkodliwe warunki pracy przez łączny okres 4 lat i 1 miesiąca w okresach:

- od 1 listopada do 31 grudnia 1989r. (2 miesiące)
- od 1 stycznia 1990r. do 31 grudnia 1990r. (1 rok)
- od 1 do 31 stycznia 1991r. (1 miesiąc)
- od 1 marca 1991r. do 31 grudnia 1991r. (10 miesięcy)
- 1 stycznia do 30 kwietnia 1992r. (5 miesięcy)
- od 1 czerwca do 31 grudnia 1992r. (7 miesięcy)
- od 1 stycznia do 30 listopada 1993r. (11 miesięcy)
- od 1 do 31 stycznia 1994r. (1 miesiąc)

(dowód: umowa o pracę z dnia 20 grudnia 1977r. – k.85 akt ZUS, angaż z dnia 17.01.1980r. – k. 87 akt ZUS, angaż z dnia 10.10.1980r. – k. 89 akt ZUS, angaż z dnia 1.01.1984r. – k. 91 akt ZUS, angaż z dnia 30.04.1984r. – k. 91 akt ZUS, angaż z dnia 31.05.1985r. i 22.09.1987 – k. 93 akt ZUS, angaż z dnia 2.01.1988r. i 27.04.1988 – k. 95 akt ZUS, angaż z dnia 3.10.1988 i 27.01.1989r. – k. 97 akt ZUS, angaż z dnia 1.06.1989r. i 1.08.1989r., 28.12.1989r. – k. 99-101 akt ZUS, angaż z lat 1990- 1992- 101- 107 akt ZUS, dowody wypłat – k. 81 akt ZUS wraz z notatką na posiedzenie kolegium – k. 118 akt ZUS)

W całym okresie zatrudnienia od 21 grudnia 1977 roku do 15 kwietnia 1994 roku do podstawowych, stałych obowiązków H. K. należało wędzenie wędlin (wędzacz) i parzenie wędlin w kotłach (kotłowy). Wnioskodawca nigdy nie zajmował się ubojem zwierząt.

(dowód: zeznania świadka C. C. – protokół rozprawy z dnia 31 stycznia 2014r. od minuty 08:56 do minuty 12:53 – nagranie k.27 akt, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 31 stycznia 2014r. od minuty 12:55 do minuty 19:00 – nagranie k.27 akt, zeznania świadka J. M. - protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 4:22 do minuty 7:22 – nagranie k.36 akt, zeznania świadka A. W. - protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 7:22 do minuty 9:13 – nagranie k.36 akt)

W okresie od 15 kwietnia 1994 roku do 5 października 1997 roku H. K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowo-Usługowym (...) Spółka cywilna w N. jako masarz i pracownik obsługi kotłów.

W całym okresie zatrudnienia od 15 kwietnia 1994 roku do 5 października 1997 roku do podstawowych, stałych obowiązków H. K. należało wędzenie wędlin (wędzacz) i parzenie wędlin w kotłach (kotłowy). Wnioskodawca nigdy nie zajmował się ubojem zwierząt.

(dowód: zaświadczenie z dnia 2.03.1994r. – k. 109 akt ZUS, angaż z dnia 1.01.1995r. - 111 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 10.11. 1997r. – k. 113 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 31 stycznia 2014r. od minuty 12:55 do minuty 19:00– nagranie k.27 akt)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany staż ubezpieczeniowy, to jest 25 lat, wiek emerytalny oraz nie jest członkiem OFE .

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Kombinacie Rolniczo- (...) w N. (od 22 grudnia 1977r. do 15.04.1994r.) i Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowo-Usługowym (...) Spółka cywilna w N. (od 15.04.1994r. do 5.10.1997r.) był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie od 22 grudnia 1977r. do 5 października 1997 tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach, podnosząc że wnioskodawca nie posiada świadectwem pracy w szczególnych warunkach. Wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sąd ustalił charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w Kombinacie Rolniczo- (...) w N. w okresie od 22 grudnia 1977r. do 15 kwietnia 1994r. na podstawie zeznań świadków: C. C., J. M. i A. W., którzy w spornym okresie pracowali razem ze skarżącym. A zatem należy uznać, że dysponują oni bezpośrednią, szczegółową, a co za tym idzie wiarygodną wiedzą co do zakresu obowiązków wnioskodawcy oraz warunków w jakich jego praca była świadczona.

Z zeznań świadków oraz samego wnioskodawcy wynika, że w spornym okresie wnioskodawca pracował cały czas bezpośrednio przy wędzeniu i parzeniu wędlin. Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało przygotowywanie wędlin do wędzenia w piecu, wędzenie oraz ich sprzanie w kotłach.

Takie same prace wnioskodawca – jak wynika z jego zeznań – wykonywał także w drugim spornym okresie od 15 kwietnia 1994r. do 5 października 1997r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowo-Usługowym (...) Spółka cywilna w N..

Tymczasem pracą w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, dział X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywcym) poz. 8 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, są jedynie prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt. A takiej pracy, jak wynika z wystawionego świadectwa pracy, umów o pracę i angaży oraz z zeznań świadków i wnioskodawcy, ubezpieczony nigdy nie wykonywał. Praca w charakterze wędzacza i kotłowego nie jest pracą zaliczoną do pracy w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów.

Okoliczności tej nie zmienia fakt pobierania przez wnioskodawcę w pewnych okresach zatrudnienia w Kombinacie Rolniczo- (...) w N., łącznie przez okres 4 lat i 1 miesiąca, dodatku za pracę w warunkach szkodliwych. Otrzymywanie przez pracownika takiego dodatku nie jest warunkiem uznania pracy za pracę w warunkach szczególnych. Tylko wykonywanie pracy wymienionej w wykazie A lub B załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów uprawnia do jej zaliczenia do prac w warunkach szczególnych.

O wykonywaniu przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach nie świadczy również zaliczenie stanowiska wędzacza i parzacza do prac wykonywanych w szczególnych warunkach bezpośrednio przy uboju zwierząt w zarządzeniu Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 21 marca 1986r. Zarządzenie to utraciło obecnie swoją moc obowiązującą. W związku z powyższym wymieniony wyżej wykaz resortowy ma li tylko charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający, ułatwiający identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach. A zatem szerszy zakres przedmiotowy wykazu resortowego, niż obowiązującego wykazu A, nie może doprowadzić do rozszerzenia prac w szczególnych warunkach objętych wykazem A. Jak już wyżej wspomniano do prac w szczególnych warunkach ustawodawca zaliczył w wykazie A jedynie prace bezpośrednio przy uboju zwierząt. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że pracami takimi są prace na stanowisku ubojowca. Jednocześnie nie sposób uznać za prace bezpośrednio przy uboju zwierząt prac wykonywanych przez ubezpieczonego przy wędzeniu i parzeniu wędlin. Wykaz resortowy zaliczający w/w stanowiska do prac bezpośrednio przy uboju zwierząt był szerszy od obecnie obowiązującego wykazu A. Ponieważ wykaz resortowy nie jest już aktem obowiązującym, wnioskodawca nie może wywodzić z faktu wymienienia w tym akcie zajmowanych przez niego stanowisk, korzystnych dla siebie skutków prawnych.

Wnioskodawca nie pracował zatem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, gdyż w żadnym ze spornych okresów, nie pracował bezpośrednio przy uboju zwierząt.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił podstawowego warunku, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury, a mianowicie nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, należy uznać że wydana przez organ rentowy decyzja jest prawidłowa, a zatem brak podstaw do uwzględnienia odwołania.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji orzeczenia.